

Волощенко І.В.,
студент групи С-ЮД-616
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Саксонов В.Б.,
канд. юрид. наук, доцент,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

На сьогодні фактор захисту прав інтелектуальної власності набуває особливо великого значення у зв'язку зі швидким розвитком технологій, оскільки з'явилася можливість порушення цих прав у таких обсягах, що були неможливі раніше. Тому без належного правового захисту зазначених прав охорона інтелектуальної власності не може бути ефективною [1].

Після того, як об'єкт інтелектуальної власності створено і охоронним документом закріплено на нього права, настає важливий етап включення його у господарський обіг. Саме на цьому етапі об'єкт інтелектуальної власності приносить правовласнику прибуток чи іншу користь, власне те, заради чого він і був створений. Однак, як тільки інформація про об'єкт інтелектуальної власності стає відомою несумлінним конкурентам, у них виникає спокуса використати його у своїх інтересах. При цьому порушник прав знаходиться у більш вигідних умовах, чим правовласник: він не несе витрат на стадії створення та охорони об'єкта інтелектуальної власності [2, с. 88].

Існує дві форми захисту прав інтелектуальної власності: юрисдикційна і неюрисдикційна. Неюрисдикційна форма передбачає захист права інтелектуальної власності своїми силами, тобто самозахист. Наприклад, це може бути відмова здійснити певні дії, передбачені укладеним договором про передачу майнових прав.

Юридичні форми захисту передбачають два порядки захисту: загальний (судовий) та спеціальний (адміністративний). Відповідно – загальний порядок захисту здійснюється в судах. Спеціальний же порядок захисту прав здійснюється в органах державного управління, або в органах Антимонопольного комітету України чи в органах Державної митної служби України.

Таким чином, можна стверджувати, що сьогодні в Україні вже сформовано законодавчу й організаційну системи державних органів, які прямо або опосередковано забезпечують захист прав у сфері інтелектуальної власності

[1]. Також активно удосконалюється нормативно-правова база у сфері інтелектуальної власності з урахуванням міжнародних стандартів, насамперед, встановлених Угодою Світової організації торгівлі про торгові аспекти прав інтелектуальної власності. Але деякі питання щодо захисту інтелектуальної власності в законодавстві України ще не вирішені [3].

Так, Закон України “Про авторське право та суміжні права” від 23.12.1993 № 3792-ХІІ не встановлює вичерпного переліку творів, що можуть бути об’єктом спору [4]. З одного боку, це є правильним, оскільки творча індивідуальність особи може виражатися у найрізноманітніших формах. Це також відповідає принципам Всесвітньої конференції про авторське право 1952 року (ратифікована Україною 23 грудня 1993 року). Водночас така ситуація призводить до правової невизначеності.

Щодо терміну одержання патенту, в Україні є два види патентів: дійсний і деклараційний. Перший видається на 20 років, однак, щоб його отримати необхідно чекати 4–6 років від часу подання заявки, що унеможлиблює укладення ліцензійних договорів.

Крім того, у Законі України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” від 15 грудня 1993 року № 3687-ХІІ мають місце певні суперечності. Зокрема, в ньому передбачено можливість примусового припинення майнових прав на винаходи і корисні моделі. Так, стаття 30 цього Закону містить припис, за яким, якщо винахід (корисна модель), крім секретного винаходу (корисної моделі), не використовується або недостатньо використовується в Україні протягом трьох років починаючи від дати публікації відомостей про видачу патенту або від дати, коли використання винаходу (корисної моделі) було припинено, то будь-яка особа, яка має бажання і виявляє готовність використовувати винахід (корисну модель), у разі відмови власника прав від укладання ліцензійного договору може звернутися до суду із заявою про надання їй дозволу на використання винаходу (корисної моделі). Примусове припинення чинності майнових прав на винахід (корисну модель), передбачене частиною 1 статті 30 Закону, не узгоджується з частиною 5 статті 9 цього самого Закону, яка передбачає, що строк збереження роботодавцем чи його правонаступником службового винаходу (корисної моделі) як конфіденційної інформації у разі його невикористання не повинен перевищувати чотирьох років. Виходить, що частина 1 статті 30 не поширюється на частину 5 статті 9 цього Закону [5].

Отже, забезпечення ефективного розвитку процесів створення та використання об’єктів інтелектуальної власності потребує системних та скоординованих дій з боку органів державної влади.

Виходячи з вищевикладеного, можна дійти висновку, що сьогодні в Україні є достатньо розвинута законодавча база стосовно інтелектуальної власності, активно діє система правової охорони інтелектуальної власності, але існує ряд невідповідностей, які необхідно врахувати при реформуванні правового забезпечення права інтелектуальної власності в Україні.

Бібліографічні посилання

1. Законодавство України про інтелектуальну власність. Тематична збірка : у 3-х т. / упоряд. : П.М. Цибульов, А.М. Горнісевич, С.М. Болелій. – К. : Ін-т. інтел. власн. і права, 2015. – 168 с.
2. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності : навч. посібник / П.М. Цибульов. – К. : Держ. інст. інтел. власн., 2014. – 124 с.
3. Комарова А.С. Охорона інтелектуальної власності в Україні / А.С. Комарова // Наука і вища освіта : тези доповідей учасників XV Міжнародної наук. конф. молодих науковців (м. Запоріжжя, 17–18 травня 2007). – Запоріжжя : ГУ “ЗІДМУ”, 2007. – Ч. 3. – 495 с.
4. Про авторське право та суміжні права : Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>.
5. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15 грудня 1993 року № 3687-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>.

Нетяга М.І.,

студент групи С-ЮД-616 (цпс)
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Саксонов В.Б.,

канд. юрид. наук, доцент,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВО ГОСПОДАРСЬКОГО ВІДАННЯ ЯК РЕЧОВЕ ПРАВО СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день у вітчизняній науці, крім права власності та прав на чуже майно, до речових прав також відносять і право господарського відання.

Слід зазначити, що право власності та право на чуже майно, закріплені у Цивільному кодексі України [1], є первинними речовими правами, а право господарського відання, передбачене в Господарському кодексі нашої держави [2], є засобом реалізації права власності, отже вони не можуть існувати окремо.

Важливим є те, що у Цивільному кодексі право господарського відання і право оперативного управління, як види речових прав, не тільки не регу-